

Český svaz Taekwon-Do ITF

METODIKA PRÁCE ROZHODČÍCH V NÁRODNÍCH SOUTĚŽÍCH

2021

Martin Hvězda

Metodika práce rozhodčích v národních soutěžích

Úvodem

Moderní Taekwon-Do ITF má, podobně jako i jiná bojová umění, mnoho podob možností, jak ho cvičit a zdokonalovat se v něm. Ať se jedná o navštěvování technických seminářů, pilování technik, třibení nezdolného ducha, či výchovy mladých svěřenců až po studium komplexního umění sebeobrany. Nezbytnou součástí moderního Taekwon-Do je i pravidelné setkávání za účelem porovnání si vlastní výkonnosti se svými přáteli či soupeři. Závody jsou neodmyslitelnou součástí našeho bojového umění již od nejnižších pásků a zejména pro mladší studenty jsou jednou z nejsilnějších motivací, proč Taekwon-Do cvičit, proč se věnovat zdokonalování technik a vylepšování sestav. Vidina zlaté medaile a dalších úspěchů vedla k pilnému studiu technik i autora těchto řádků. Na závodech však nejsou přítomni pouze účastníci v bílých dobocích. A právě o opačné perspektivě soutěžních klání bude i tato esej.

Klíčovou součástí závodního dění jsou vždy rozhodčí, a především jejich kvalita, která může pozvednout danou soutěž na vyšší úroveň, na druhou stranu stejně tak může její úroveň devalvovat. Autor sám má k této perspektivě blíže několik posledních let, kdy aktivně působí jako národní rozhodčí na nejrůznějších stupních soutěže, od malých oblastních závodů až po celorepublikové či mezinárodní setkání. Princip činnosti a chování rozhodčích vždy do značné míry určuje, jakou mají dané závody úroveň a stejně tak vysílá signál jak samotným závodníkům, tak laické veřejnosti, která takové závody navštěvuje. Trochu neprávem je potom opomenut výsledkový servis a veškerá organizační a pořadatelská podpora, ovšem role a činnost rozhodčích zůstává společně s výkony závodníků nejviditelnější součástí jakýchkoli závodů nehlédě na jejich formální úroveň.

Přestože mezinárodní federace a následně i Český svaz disponují poměrně podrobnými soutěžními pravidly, nalézáme jinak velmi málo teoretických či praktických příruček, jak vést dané závody a jak pracovat jako rozhodčí. Předkládaná esej se proto zaměřuje na případná slabá místa ve smyslu chybějících metodik činnosti a chování rozhodčích, stejně tak jako chybějících pracovních příruček či směrnic, které by zajistily nejen precizní hodnotící stránku věci z hlediska závodní praxe, ale i stránku procedurální. *Nejen v diplomacii platí pravidlo, že symboly a gesta toho často zmůžou více než sebelépe sepsané listiny a smlouvy.*

V této esejí se proto autor zaměří na dvě roviny, jež se obě týkají práce rozhodčích na národní úrovni českého prostředí. První rovina ukáže nedostatky současného stavu ve smyslu chybějících metodik a příruček pro praktickou činnost rozhodčích. Druhá část se následně zaměří na důsledky této teoretické a koncepční absence, jež se následně transformují v praktické nedostatky činnosti rozhodčích na jednotlivých soutěžích, jež logicky následně snižují úroveň soutěže jako celku nejen v očích veřejnosti, ale i samotných závodníků. Vzhledem k tomu, že se nejedná o čistě odbornou akademickou esej, je třeba zohlednit tomu odpovídající metodologickou stránku celé práce. První část textu se bude metodologicky opírat o obsahovou analýzu současné podoby soutěžních

pravidel, případně národních směrnic či metodických pokynů, stejně jako o etablování obecného diskurzivního povědomí vytvářených na kurzech pro rozhodčí pořádaných Českým svazem. Druhá část práce bude založena nejen na implicitních závěrech, jež logicky vyplývají z prvotní analýzy koncepčních nedostatků, ale stejně tak bude autor čerpat z vlastních zkušeností a pozorování, jež si dovilil posbírat za mnoho let aktivní účasti na závodech Taekwon-Do ITF na obou stranách pomyslné barikády, zvláště pak z doby let posledních, kdy se aktivně podílil nejen na rozhodování, ale i organizaci některých závodů.

Chybějící metodika práce rozhodčích

Jak již bylo naznačeno v úvodních řádcích této eseje, z hlediska koherence teoretických pramenů a dalších regulí, jež se podílejí na formování závodní praxe, je zřetelným nedostatkem chybějící metodika práce rozhodčích, případně příručka konkrétního výkladu pravidel a procedurálních postupů. V současné době je možné se opírat o komplexní soutěžní pravidla Českého svazu¹, případně o jednotlivé směrnice týkající se průběhu a pořádání soutěží², či samotného oddělení rozhodčích³. Na druhou stranu na stránkách Českého svazu, které lze legitimně považovat za klíčový zdroj oficiálních informací, stanovisek a pravidel, se nenachází ani dříve existující pravidla pro rozhodčí⁴, či jiný metodický materiál v této oblasti. Mezinárodní federace, ITF, sice pravidla pro rozhodčí poskytuje, nicméně při bližším zkoumání je zřejmé, že se nejedná o žádnou převratnou aktualizaci ve smyslu přesnějšího výkladu či metodiky. Veřejně dostupná pravidla sice uvádějí formální aktualizaci pro rok 2019, ale jsou obsahově totožná s původní verzí z roku 2007, aniž by doznala jakýchkoli změn, či potřebných rozšíření.⁵ Z uvedeného je zřejmé, že teoretický či

1 V tomto ohledu je třeba připomenout nejrůznější rozpory mezi aktuální verzí mezinárodních pravidel, jež ITF prezentuje pro rok 2021 a verzí pro Český svaz, jež naopak pracuje s verzí z roku 2017, v našem prostředí přeloženy pro rok 2019. Na druhou stranu rozdíly v jednotlivých verzích pravidel nejsou předmětem tohoto textu, proto se autor omezí pouze na konstatování existence takových rozdílů, bez rozšiřujícího komentáře. Samotná existence rozdílných verzí nijak neřeší problematiku nedostatku jiných teoretických zdrojů. Pro naši práci budeme čerpat z aktuálních soutěžních pravidel, která jsou závazná pro soutěže pořádané Českým svazem, jichž se zejména týká tato práce.

Konkrétně potom – *Soutěžní pravidla ITF* [online]. Praha: Český svaz Taekwon-Do ITF, 2019 [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: https://www.taekwondo.cz/soubory/souteze_pravidla_2019.pdf

2 Konkrétně směrnice č. 10, která ovšem především zpřesňuje samotné disciplíny, bez ohledu na činnost rozhodčích. Podrobněji potom – *Směrnice č. 10: Soutěže* [online]. Praha: Český svaz Taekwon-Do ITF, 2019 [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: https://www.taekwondo.cz/soubory/smernice-10_2018.pdf

3 Směrnice č. 15, která se i ve své stručnosti zaměřuje zejména na principy činnosti výboru rozhodčích, případně na kritéria pro získání jednotlivých licencí.

Více – *Směrnice č. 15: Oddělení rozhodčích* [online]. Praha: Český svaz Taekwon-Do ITF, 2017 [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: https://www.taekwondo.cz/soubory/smernice-15_2017.pdf

4 Doposud jediná česká mutace těchto pravidel pochází z roku 2007 a v současné době jí Český svaz již oficiálně neuvádí jako závazný materiál. Pro účely této práce lze použít její volně dostupnou verzi – *Pravidla pro rozhodčí* [online]. Praha: Český svaz Taekwon-Do ITF, 2007 [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: <https://www.yumpu.com/xx/document/read/31941242/pravidla-pro-rozhodaa-aeska-1-2-svaz-taekwon-do-itf>

5 Pro úplnost uvádíme odkaz na oficiální pravidla pro rozhodčí z dílny mezinárodní federace, přestože je obsah totožný s výše uvedenými pravidly z roku 2007.

Konkrétně – *International Taekwon-Do Federation: Umpire Rules* [online]. Vienna: International Taekwon-Do Federation, 2019 [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: <https://www.itf-tkd.org/api/download-document/be38acb4-2631-47e9-bd45-d208e44df62c>

konceptuální základ, z něhož bychom mohli čerpat pro konkrétní pojednání, není nikterak široký a již uvedené roky vydání naznačují, že činnost rozhodčích není nijak koncepčně ošetřena jak na mezinárodní úrovni, tak v českém prostředí.

Z tohoto formálního nedostatku pramení rovněž nedostatky, s nimiž se lze setkávat pravidelně během závodů nejrůznější úrovně. Názorná a jednotná metodika pro rozhodčí by mohla být uplatňována na nejrůznějších typech soutěží a mohla by přispět k zajištění odpovídající úrovně. V obecné rovině se jedná zejména o procedurální postupy činnosti rozhodčích, které nejsou nikde popsány a jsou vždy předávány pouze ústní formou během kurzu rozhodčích, případně je lze poznat až praktickým zapojením se do rozhodování.⁶ Níže je uvedeno několik příkladů z praxe, u nichž je zcela zřetelná absence konkrétní metodiky postupu, která ve svém důsledku vede ke zmatení, nedodržení procedur, jejich záměrnému ignorování, či problémům přímo v soutěži.

Prvním konkrétním příkladem může být hned úvodní procedura pozdravu rozhodčích s předsedou poroty a se středovým rozhodčím. Běžná praxe, zejména na závodech nižší úrovně, tuto formalitu ignoruje zcela, na závodech vyšší úrovně dochází k formálním nedostatkům. Rozhodčí nestojí u svých židlí, není dodržena rovná linie, není respektováno pořadí pozdravu (na začátku nejprve předseda poroty a následně středový rozhodčí, na konci se pořadí prohodí). Toto základní procedurální pravidlo není nikde uvedeno, přestože se jedná o snadný postup, který by měl být respektován na všech úrovních. Ačkoli je procedura vždy velmi pečlivě vysvětlena a vyzkoušena na seminářích rozhodčích, v praxi je hůře dodržována a chybějící metodika, v níž by byly postupy jasně popsány, je zde mimořádně žádaná.

Dalším příkladem je obecný soubor gestikulace a pokynů středového rozhodčího v disciplínách technických sestav a zejména sportovního boje. Soutěžní pravidla a už vůbec pravidla pro rozhodčí nikde nepopisují gesta a pokyny středového rozhodčího při praktickém použití.⁷ V technických sestavách se jedná zejména o gestikulaci středového rozhodčího při pozdravu závodníků a při zadávání sestav, případně na konci při závěrečném pozdravu. Zahraniční rozhodčí často používají gesta rukou, v našem prostředí takto postupuje pouze několik sudích. Při sportovním boji je absence metodiky ještě znatelnější. Ačkoli je při kurzech rozhodčích velmi pečlivě vysvětleno, jak má středový rozhodčí během zápasu postupovat, v praxi je taková gestikulace často nedostatečná. Nejedná se pouze o úvodní pozdrav soupeře či poroty (či středového rozhodčího, jak uvádí i poslední verze pravidel), ale zejména o gestikulaci napomínání a žlutých karet. Pro větší transparentnost soutěží by bylo vhodné vytvořit zřetelný soubor gest středového rozhodčího

6 Tradiční zdroj pro studium Taekwon-Do – velká encyklopedie sepsaná gen. Choi Hong-Hi je v tomto případě neužitečná, neboť obsahuje pouze obecné soutěžní rámce bez definovaných přesných pravidel. Nehledě na to, že samotná pravidla doznala značných změn. Pro úplnost se Encyklopedie soutěžemi zabývá se svým prvním dílem na několik stranách.

Konkrétně – Rules for Competition. HONG-HI, Choi. *The Encyclopedia of Taekwon-Do. Volume 1*. Vienna: International Taekwon-Do Federation, 1987, s. 130-141.

7 Pro přesnost lze zmínit, že pravidla obsahují „slovníček“ pojmů, které by středový rozhodčí měl při zápasech používat, případně je v pravidlech popsána procedura „zlatého bodu“ ve sportovním boji. Na druhou stranu metodika dalších pokynů a pohybů rozhodčího chybí zcela.

Konkrétně – *International Taekwon-Do Federation: Umpire Rules*, str. 14-15.

podobně, jak pracují sporty typu hokeje, jejichž metodika gest je velmi názorná.⁸ Pravidelně se můžeme setkat s tím, že středoví rozhodčí jinak ukazují povel „Shi Jak“ a „Gesok“, případně samotné napomínání konkrétnímu závodníkovi. Metodika gestikulace žlutých karet a jejich zdůvodnění (pokud se má používat a nestačí pouhé ukázání žluté karty) poté absentuje zcela. Znovu je třeba připomenout, že je gestikulace opakovaně a podrobně probírána na kurzech pro rozhodčí, nicméně těchto kurzů se neúčastní všichni zájemci a na soutěžích nižší úrovně lze nalézt kvalifikovaných rozhodčích jen velmi omezené množství. Veřejně dostupná metodika by zcela jistě přispěla ke zkvalitnění i nižších úrovní soutěží a poskytla by zřejmý metodický a teoretický rámec i pro zájemce, kteří se ještě nemohou ucházet o oficiální kvalifikaci, či jsou z řad veřejnosti a příznivců.

Z procedurálních pravidel se rovněž lze setkat s nedostatkem, kdy jsou pravidla velmi strohá a zasloužila by ucelenější a podrobnější výklad. Typickým příkladem je *uznávání povinných otoček ve sportovním boji*. Pravidla proceduru uznání otočky neošetřují nijak.⁹ Hlavní bod sporu spočívá v nejasnosti, kdo otočku formálně uznává. Zda je to pouze kompetence středového rozhodčího, či středový rozhodčí pouze zaznamená provedenou otočku a finálně ji uzná až předseda poroty. Pokud by byla taková kompetence pouze v rukou středového rozhodčího, potom by na její uznání předseda poroty neměl vliv a v případě jeho nesouhlasu by utkání pokračovalo s nezměněným rozhodnutím. V současné době se pohybujeme v podstatě v hybridním módu, kdy v případě, že předseda poroty otočku neuzná a ta následně není započítána ve výsledkovém systému, ale středový rozhodčí její uznání signalizoval, koučové závodníků si oprávněně stěžují na takto zmatečnou proceduru. V rámci konkrétní metodiky je třeba stanovit nejen to, kdo otočku formálně i procedurálně uznává (včetně daného gesta – na závodníky, na kouče apod.), ale zejména, jak toto srozumitelně signalizovat koučům a veřejnosti. Druhá část tohoto problematického pravidla spočívá v absenci případových studií (které by ovšem byly více než vhodné i u běžných napomínání a žlutých karet), za jakých okolností lze otočku uznat jako platnou a kdy nikoli. Opět se v tomto vracíme ke kurzu rozhodčích, kde je pravidlo podrobně představeno včetně několika příkladů, ovšem širší veřejnosti a zájemcům zůstávají postupy uznávání otoček utajeny. Dostáváme se poté velmi často do situace, kdy jsou některé otočky uznány a téměř totožné na sousedním zápasišti nikoli, neboť výklad toho, co je a co není správná otočka, se liší region od regionu a sudí od sudího.

Chybějící metodiky signalizace a procedur při závodech se poté velmi neblaze projevují na úrovni soutěže jako celku, neboť zřetelná gesta a přirozený respekt k pravidlům i rozhodčím může výraznou měrou přispět k profesionalizaci našich soutěží i v očích veřejnosti a dalších zájemců. Chybějící metodika práce rozhodčích ovšem není jediným slabým místem činnosti rozhodčích. S chybějící metodikou stejně tak souvisí nedůsledné chování rozhodčích vůči závodníkům a koučům. To je předmětem druhé části této eseje, která opakovaně upozorňuje, že nejen existence

8 Příklad pravidel ledního hokeje je pouze ilustrativní, nicméně jejich metodika a zpracování konkrétní gestikulace značící fauly, může být návodná i pro rozhodování sportovního boje.

Příkladně – *Signalizace rozhodčích* [online]. Praha: Český hokej, 2014 [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: <https://www.ceskyhokej.cz/data/redactor/pravidla2010-2014-cast6.pdf>

9 Jedinou zmínkou je obecně bodová srážka, pokud otočka není v daném kole provedena.

Konkrétně – *Soutěžní pravidla ITF*, odst. 56.2.3

písemných dokumentů, ale i jejich dodržování může vytvořit profesionální soutěžní prostředí. *Symbols a gesta zmůžou více, než si myslíme.*

Činnost rozhodčích na soutěžích

Druhá část této práce se, jak již bylo avizováno v úvodních odstavcích, nebude opírat o solidnější teoretický či metodologický základ. Důvod je více než zřejmý – tento základ zkrátka neexistuje. Absence konkrétních příruček či kodexů pro rozhodčí či jiných metodických pokynů vede ve výsledku k časté nedůslednosti rozhodčích v jejich povinnostech, které logicky snižují úroveň soutěže jako celku. Tato část práce proto bude vycházet zejména z empirických poznatků autora, které se pokusil nashromáždit během vlastní práce rozhodčího na národní či v omezené míře mezinárodní úrovni při pozorování činnosti své či kolegů a kolegyň.

Absence, či nedodržování správných procedur jsme zmiňovali již v předchozí části. Nicméně i tyto zdánlivé malichernosti velmi často konstruuji neprofesionální obraz soutěže jako celku. Na nižších úrovních závodů není problém absence kvalifikovaných rozhodčích.¹⁰ O jejich formální kvalifikaci jsou obeznámeni často pouze organizátoři soutěže, ale nikoli diváci či malí závodníci. Problémem je nedůslednost v respektování pravidel a již zmíněných procedurálních postupů. Občas se setkáváme s nedostatečným oblečením zejména ve formě chybějících kravat či správné obuvi (ponechme nyní stranou vhodnost bílé obuvi k tmavě-modrému obleku či kalhotám). Stává se, že rozhodčí nemají saka, či si je nekoordinovaně oblékají či svlékají na daném ringu.¹¹ Na druhou stranu je třeba ocenit organizátory i výbor rozhodčích, neboť v tomto směru je opravdu velmi důsledný a výše naznačené prohřešky jsou spíše deviantními případy než běžným standardem na nejrůznější úrovni soutěží. Přesto vypracovaná metodika, jež by byla součástí podpory těchto malých regionálních soutěží, může poskytnout nekvalifikovaným zájemcům o práci rozhodčího užitečné vodítko pro jejich příští individuální rozvoj a studium.

V praxi ovšem můžeme pozorovat mnohem závažnější nedostatky ve formě nesprávného chování. Pravidla o tomto hovoří pouze jedinou větou v pravidlech pro rozhodčí (v českém překladu dnes již formálně neexistujících) ve smyslu, že rozhodčí „*musí zachovávat odstup od závodníků*“¹². Nedůslednost v dodržování postupů a procedur vede k tomu, že je toto pravidlo velmi často zcela marginalizováno. V praxi se stává, že rozhodčí nedokáží udržet odpovídající odstup od závodníků a koučů, které znají či se s nimi přátelí. Často, a to i na republikových soutěžích, se stává, že

10 Lze zmínit požadavek metodického pokynu (který na rozdíl od námi navrhované metodiky pro rozhodčí skutečně existuje) č. 4, který uvádí, že pro soutěže nárokuje si záštitu Svazu, je nezbytné zajistit alespoň 50 % kvalifikovaných rozhodčích (s platnou či neplatnou licenci). Tento požadavek diskvalifikuje velké množství malých regionálních soutěží, neboť nejsou schopny dané podmínce vyhovět. Počet kvalifikovaných rozhodčích ovšem nemusí, jak se pokoušíme v tomto textu naznačit, nutně znamenat kvalitní úroveň soutěže, pokud kvalifikovaní rozhodčí nebudou respektovat procedurální a formální postupy, jež danou úroveň mohou posílit, či naopak devalvovat při jejich ignorování.

Konkrétně – *Metodický pokyn č. 4: Podpora soutěží pořádaných členy svazu* [online]. Praha: Český svaz Taekwon-Do ITF, 2021 [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: <https://www.taekwondo.cz/soubory/pokyn-4-podpora-soutezi.pdf>

11 Opět se zde dostáváme k často zmiňovanému problému, neboť tato pravidla jsou opakovaně akcentována na kurzech rozhodčích a správné oblečení je uvedeno i v pravidlech či Encyklopedii. Nicméně praktický respekt je v některých případech omezený. Přesto lze považovat odění rozhodčích za spíše marginální problém, jež se pokouší eliminovat všechny úrovně soutěží i na nejnižších úrovních.

12 *Pravidla pro rozhodčí*, odst. 7.4.

nespokojený kouč, jenž se hlasitě projevuje během zápasu směrem k rozhodčím i soupeři, není řádným způsobem napomenut, ale naopak předseda poroty či středový rozhodčí k němu po konci zápasu přijde a situaci společně přátelsky probírají. Jaký obrázek si poté má odnést nezaujatý divák či kouč nebo závodník z jiného oddílu, který jejich přátelský vztah nezná a nerozumí mu? Podobně dochází ve sportovním boji k přátelské komunikaci mezi kouči a středovými rozhodčími, pokud se vzájemně znají. Takové neprofesionální chování výrazným způsobem devaluje soutěž zejména v tom smyslu, že není od samého počátku nastavena jasná hranice kompetencí a vzájemného respektu mezi rozhodčími a kouči či rozhodčími a závodníky. V důsledku takto laxního přístupu ze strany rozhodčích dochází velmi často k tomu, že koučové následně ztrácí nezbytný respekt směrem k rozhodčím. Praktických příkladů bychom našli velmi mnoho na soutěžích nejrůznější úrovně. Na nejnižších soutěžích je tento stav velmi častý, nicméně se objevuje na úrovních vyšších. Opakovaně dochází k tomu, že koučové nerespektují dané procedury či postupy, ale rozhodčí tyto nedostatky přehlédnou. Ať již úmyslně nebo z nedbalosti, omluvitelné není ani jedno.

Nejčastěji lze absenci zmiňovaného odstupu od závodníků pozorovat při sportovním boji. Dochází velmi často k situacím, kdy je kouč nezletilý, není správně ustrojen, nemá sportovní obuv, či se koučové během zápasu střídají bez svolení středovým rozhodčím. Rozhodčí či předseda poroty tuto situaci „nechá být“, neboť dotyčný kouč je buď jeho známý, či je natolik hlasitý, že autorita kouče převyšuje autoritu rozhodčího. To je cesta z pohledu pravidel a principů rozhodování naprosto nepřijatelná a nutně devaluje soutěž jako celek. I na velkých soutěžích dochází k tomu, že k jednomu sedícímu koučovi přijde druhý a volně spolu během zápasu diskutují. Ačkoli tento postup není povolen, je trestuhodně tolerován. I v těchto případech se vracíme k absentující metodice práce rozhodčích, která by jasně vymezovala tyto postupy a upozorňovala na případové studie chování koučů či závodníků a doporučovala, jak by je rozhodčí měli řešit. Nedůslednost rozhodčích se poté promítá v soutěži jako celku. Markantním příkladem je u některých rozhodčích „vypuštění“ posledních sekund zápasu sportovního boje. Ačkoli je na tento moment kladen často důraz na poradách rozhodčích, nedůsledný přístup pramenící z nedostatečného respektu k procedurám a formálním postupům může v tomto smyslu často ovlivnit i výsledek zápasu.

Laxní přístup poté vede k devalvací úrovně soutěže, což logicky nepřispívá důstojnému průběhu závodů a v očích veřejnosti či jiných zájemců dochází ke značné deziluzi o profesionální úrovni soutěžního Taekwon-Do. Jak je opakovaně zmiňováno na kurzech a opakovaně ignorováno v závodní praxi – rozhodčí je a musí být za každých okolností dominantním hybatelem situace a jeho činnost musí být maximálně respektována. Pokud udělá rozhodčí chybu, existují formální postupy procedurou oficiálního protestu, v opačném případě musí být jeho činnost akceptována závodníky i kouči. Nedodržování výše zmiňovaného odstupu rozhodčích od závodníků i koučů, ostentativní vyjadřování přátelských vazeb ke konkrétním lidem v průběhu soutěže či daného zápasu výrazně limituje posun soutěžního Taekwon-Do na vyšší úroveň. V tomto případě nelze svalovat vinu na nedostatečný respekt ze strany koučů či soutěžících, neboť je to právě sbor rozhodčích, který od samého počátku nastavuje úroveň závodů a procedur v nich obsažených. Chování a důslednost samotných rozhodčích je pro úroveň soutěže klíčová a nelze ji vynutit formálními pravidly vůči koučům, pokud nebudou samotným rozhodcovským sborem

odpovídajícím způsobem uplatňována. *Zde platí mnohem více než v první části tohoto textu, že symboly a gesta zmůžou mnohem více, než precizně napsaná soutěžní pravidla či diplomatické listy.*

Závěrem

Předkládaná esej nebyla již ve svém úvodu koncipována jako přísně akademická, i proto se částečně odborný styl obsahové analýzy v první části pozvolna prolínal do normativních osobních kontur a výsledků pozorování v části druhé. Smyslem celého textu nicméně nebylo pouze kritizovat a snižovat úroveň doposud nastavený pravidel. Naopak měl za cíl vyzdvihnout, že formální procedury a postupy soutěžní Taekwon-Do, již z principu korejských tradic a bojového umění, obsahuje, ať se jedná o dodržování zásad, slib Taekwon-Do a další nezbytné součásti našeho „Do“.

Obě části výše předkládaného textu chtěly spíše upozornit na nedostatky, které úroveň regionálních či republikových soutěží zbytečně snižují, přičemž chyby lze hledat v osobním přístupu jednotlivců k práci rozhodčích. V první části jsme identifikovali příčiny těchto nedostatků v absenci metodických příruček a postupů, jež by přehledně unifikovaly výklad pravidel a jejich praktické použití. Ukázali jsme nedostatky zejména v absentujícím vysvětlení gestikulace a komunikace středového rozhodčího či předsedy poroty. Kvalitně zpracovaná metodika či případové studie zejména v oblasti napomínání, žlutých karet, či uznávání otoček (či v obecné rovině uznávání bodovatelných technik samotných) by zcela jistě přispěla k transparentnímu rozhodování nejen na národní úrovni, ale vyslala by jistě pozitivní signál českého Taekwon-Do i do zahraničí. Kromě kvalitní metodiky je nezbytné i zrevidovat v české mutaci již neexistující pravidla pro rozhodčí, neboť v tomto směru lze spatřovat jistý dluh i u mezinárodní federace.

Kromě absence metodických a výkladových příruček pro rozhodčí prakticky popisující jejich činnost jsme ovšem definovali i konkrétní důsledky těchto teoretických a koncepčních nedostatků. Ukázali jsme, jak se tyto vzájemně propojené fenomény promítají v nedůsledné činnosti, jež přímo podkopávají snahu vytvářet kvalitní a profesionální soutěže, jak jen to mohou podmínky dovolit. Neprofesionální, a především mnohdy nedůsledné vystupování snižuje respekt rozhodčích a zbytečně snižuje jejich autoritu. Externí diváci či příznivci, kteří nejsou obeznámeni s principy fungování závodů a přijdou se podívat na pro ně neznámý sport, jsou jistě překvapeni nejen velkým množstvím souběžných činností, disciplín a jiných aktivit na soutěžní ploše, ale jistě si povšimnou i mnohdy příliš uvolněné atmosféry mezi kouči, závodníky a rozhodčími.

Pokud chceme jako rozhodčí, a autor tohoto textu si dovoluje osobovat si takové právo za rozhodčí v tomto smyslu hovořit, udržovat maximální úroveň soutěží, je třeba od prvního momentu jasně stanovit formální a procedurální hranice přístupu ke koučům a závodníkům. Není to jenom o dodržování formálních pravidel, jež jsou poměrně obsáhle sepsána, ale stejně tak trvat na respektu ze strany koučů, případně závodníků. Na druhou stranu je třeba v závěru zmínit, že ačkoli se tato esej často vyjadřovala ve prospěch striktního dodržování pravidel, nikdy by se z formálního přístupu rozhodčích neměla vytratit lidskost a přiměřená míra empatie, která je v jakémkoli sportu nezbytná. Ovšem i tyto vlastnosti je možné aplikovat v synergii s udržením nezbytné úrovně dané soutěže.

Chce-li Taekwon-Do jako sport aspirovat na odpovídající úroveň vyrovnávající se velkým profesionálním sportům, může být jednou z test poctivá a drobná práce na zkvalitnění úrovně našich soutěží. Je třeba mít na paměti, že i malá gesta dělají soutěž a zejména, že soutěže jsou vždy vytvářeny pro závodníky. Odpovídající úrovni soutěže legitimizujeme jako rozhodčí respekt i k závodníkům v tom smyslu, že si vážíme jejich účasti a svou prací přispějeme jejich maximálnímu výkonu. Činnost rozhodčích je během našich soutěží velmi vidět a zbytečnou laxností a nerespektováním formálních procedur uměle snižujeme soutěž jak v očích diváků, tak samotných závodníků.

Není smyslem činnosti rozhodčích být za každých okolností příliš striktní postrádající jakoukoli empatii. Na druhou stranu přílišná neformálnost a přátelská komunikace mezi kouči, rozhodčími a závodníky během soutěže vede ke zbytečné devalvaci práce mnoha lidí, kteří při závodech již nejsou tolik vidět. Navíc, pokud se potom někdo pokouší vykonávat činnost rozhodčího se snahou odvést maximálně profesionální výkon i na nejnižší úrovni soutěží, je v nadsázce přátelsky upozorněn, že je příliš akurátní. Není asi překvapivé, že autor těchto řádků má jistou osobní zkušenost s podobným přístupem. Není však na místě vnímat tyto řádky jako kritiku, nýbrž spíše jako námět k zamyšlení, zda se nepokoušet vytvářet profesionální prostředí již od nízkých úrovní soutěží. Jak jsme si ukázali, malá gesta budovaná již v samotných základech mohou výrazně přispět kvalitě soutěží i na vyšších úrovních. *Neboť i drobné symboly a gesta v podobě správných procedur a odpovědného přístupu mohou udělat pro kvalitní závody více, než sebelépe napsaná pravidla a nažehlené doboky.*

Bibliografie:

HONG-HI, Choi. *The Encyclopedia of Taekwon-Do*. Vienna: International Taekwon-Do Federation, 1987.

International Taekwon-Do Federation: Umpire Rules [online]. Vienna: International Taekwon-Do Federation, 2019 [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: <https://www.itf-tkd.org/api/download-document/be38acb4-2631-47e9-bd45-d208e44df62c>

Metodický pokyn č. 4: Podpora soutěží pořádaných členy svazu [online]. Praha: Český svaz Taekwon-Do ITF, 2021 [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: <https://www.taekwondo.cz/soubory/pokyn-4-podpora-soutezi.pdf>

Pravidla pro rozhodčí [online]. Praha: Český svaz Taekwon-Do ITF, 2007 [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: <https://www.yumpu.com/xx/document/read/31941242/pravidla-pro-rozhodaa-aeska-1-2-svaz-taekwon-do-itf>

Signalizace rozhodčích [online]. Praha: Český hokej, 2014 [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: <https://www.ceskyhokej.cz/data/redactor/pravidla2010-2014-cast6.pdf>

Směrnice č. 10: Soutěže [online]. Praha: Český svaz Taekwon-Do ITF, 2019 [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: https://www.taekwondo.cz/soubory/smernice-10_2018.pdf

Směrnice č. 15: Oddělení rozhodčích [online]. Praha: Český svaz Taekwon-Do ITF, 2017 [cit. 2021-5-10]. Dostupné z: https://www.taekwondo.cz/soubory/smernice-15_2017.pdf

Soutěžní pravidla ITF [online]. Praha: Český svaz Taekwon-Do ITF, 2019 [cit. 2021-5-10]. Dostupné z:
https://www.taekwondo.cz/soubory/souteze_pravidla_2019.pdf